

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В. Н. КАРАЗІНА
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ
КАФЕДРА РОМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА ПЕРЕКЛАДУ

**ХУДОЖНІ ФЕНОМЕНИ В ІСТОРІЇ СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ:
ПЕРЕХІД МОВИ В ПИСЬМЕННИЦТВО
(«ПОСТКОЛОНІАЛЬНІ СТРАТЕГІЇ»)**

Тези доповідей
IV Міжнародної наукової конференції
6–7 квітня 2018 року

Харків – 2018

Керований навчальний процес із реальним прогнозованим результатом сьогодні є інноваційною діяльністю в освіті.

Європейський мовний портфоліо, розроблений за допомогою установ Ради Європи, передбачає три основні рівні володіння іноземною мовою та мовленнєвими компетентностями — А, В, С. Рівні визначаються за основними видами мовленнєвої діяльності:

- розуміння (усної форми мови — аудіювання та письмової — читання);
- говоріння (монолог як форма продуктивного говоріння або полілог як інтерактивне говоріння);
- письмо як окремий продуктивний вид мовленнєвої діяльності.

Мета є.м.п. - стимулювати вивчення людиною іноземної мови згідно з будь-яким загально рекомендованим рівнем упродовж усього життя людини.

Є.м.п. – шлях до розвитку студента, викладача В.Н.З., розвитку освіти, а значить підвищення якості освіти.

РОЗШИРЕНІ СИНОНІМІЧНІ АД'ЄКТИВНО- ТА АДВЕРБІАЛЬНО- ВЕРБАЛЬНІ МОНОПРЕДИКАТИВНІ ВИСЛОВЛЕННЯ (на матеріалі сучасної французької художньої прози)

Лепетюха А. В. (Харків)

У процесі каузації мовно-мовленнєвого акту у темпоральному просторі кінетизму думки здійснюються віртуальні (мовні) феноменологічні поліоперації реконструювання буття та його структур і категорій. Формування синонімічних побудов як феноменологічно реконструйованих складних знаків у системі (мові) реалізується у три етапи: «сублінгвістичні схеми» [1, с. 371] → первинні (стрижневі) синтагми та пропозиції → вторинні редуковані, розширені та «кількісно рівнокомпонентні» (термін автора) синтаксично і семантично нюансовані (структури, що наближаються, приблизні, близькі, подібні та ко(н)текстуально адекватні) мікрополя-члени синонімічного ряду у межах функціонально-семантичного макрополя синтаксичної синонімії (далі – СС), які

актуалізуються у вигляді моно- та поліпредикативних ко(н)текстуально преференціальних опцій-мовленнєвих інновацій з різними головними лексемами.

Розширення стрижневої пропозиції або синтагми в ад'єктивно-вербальних монопредикативних висловленнях (далі – МПВ) реалізується прономінальними компонентами-ендофоричними анафоричними та катафоричними особовими займенниками та відносним займенником-екстензором *que*: (1) *Il est fameux, leur porto* [2, с. 136]; (2) *Pauvre, il l'était assurément* [3, с. 189]; (3) *Aveugle, que j'étais* [4, с. 60]. У наведених прикладах з конклюдивним ко(н)текстуальним семантичним значенням спостерігається розширення констатуючих стрижневих пропозицій: а) катафоричним займенником *il* (стрижнева пропозиція: *Leur porto est fameux*); б) анафоричним займенником *le* (стрижнева структура: *Il était pauvre assurément*); в) відносним екстензором *que* (первинна пропозиція: *J'étais aveugle*).

(1) – *C'est des trucs de vautours, ça. Il est fameux, votre porto.*

(2) (...) *mais c'était lui, le nègre, que nos regardions. Pauvre, il l'était assurément.*

(3) *Je savais, je sentais au plus profond de mon âme que j'étais capable d'un tel exploit (...). Aveugle que j'étais !*

У поданих претекстах також спостерігається поліактуалізація займенникових референтів *ce* та *je* і прономінальне розширення (*lui*) референта *nègre*. Таким чином, завдяки ко(н)тексту читачу стає зрозумілим, що розширення мовленнєвих інновацій становить одну зі стратегій авторської мовної гри, яка полягає в експресивному виділенні певних референтів висловлення з метою ускладнення або полегшення інтерпретації адресатом комунікативної стратегії адресанта.

В адвербіально-вербальних МПВ прономінальне катафоричне розширення головної лексеми відбувається при ад'єктивізації певних прислівників, вживання яких у літературних творах набуває «жаргонного забарвлення» [5, с. 84] та стає «засобом мовленнєвої характеристики» [там само] протагоніста:

(4) *Elle est bien, sa peinture?* [6, с. 138]

Структура наведеної вище розширеної преференціальної опції є аналогічною до побудови ад'єктивно-вербальних МПВ з розширювачем-особовим займенником, тобто фокалізований референт емпатично виділяється автором, що спричиняє зміну семантичного значення адекватної структури-члену такого віртуального синонімічного ряду: *sa peinture est-elle bien?* (стрижнева структура) → *sa peinture est bien?* (подібна структура) → *elle est bien, sa peinture?* (адекватна структура).

(4) – *Il peint. Il peint une grande toile, dans le bas du jardin.*

– *Elle est bien, sa peinture?*

Інверсивна первинна та подібна пропозиції з функцією запиту інформації є непертинентними у поданому ко(н)тексті, оскільки, згідно з правилами мовної гри, письменник, який очікує на підтвердження висловленої інформації з боку адресата, експресивно акцентує адвербіальний компонент (*bien*), що надає аналізованому питанню семантичного значення висновку.

Отже, шляхом зворотної реконструкції від фізичного до афізичного (мовлення → мова) видається можливим визначити системні поетапні феноменологічні операції формування та трансформації синонімічних структур.

ЛІТЕРАТУРА

1. Boone A., A. Joly. Dictionnaire terminologique de la systématique du langage Paris: Harmattan, 1986. 443 p.
2. Queneau R. Les derniers jours. Paris: Gallimard, 1963. 238 p.
3. Gide A. Les nourritures terrestres. Paris: Gallimard, 1971. 256 p.
4. Boule P. L'énergie du désespoir. Paris: Julliard, 1981. 200 p.
5. Пиотровский Р. Г. Очерки по стилистике французского языка. Морфология и синтаксис. Л.: Государственное учебно-педагогическое издательство министерства просвещения РСФСР, 1960. 224 с.
6. Duhamel G. Le désert de Bièvres. Paris: Mercure de France, 1984. 256 p.